

იუკიო მიშიმა

ოქროს ტადარი

დიდგენის
ბიბლიოთეკა

იუკიო მიშიმა
მძროს ტაძარი

Yukio Mishima
KINKAKUJI

იაპონურიდან თარგმნა დავით გოგინაშვილმა

JAPANFOUNDATION **国際交流基金**

წიგნი გამოიცა იაპონიის ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით.

後援：独立行政法人国際交流基金

© 1956, THE HEIRS OF YUKIO MISHIMA
All rights reserved.

© გამომცემლობა „დიოგენე“, 2016, 2023
ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-538-7

www.diogene.ge

თ ა ვ ი 1

მამა ხშირად მიყვებოდა ოქროს ტაძარზე, ჯერ კიდევ ღრმა ბავშვობაში.

მე ქალაქ მაიძურუდან ჩრდილო-აღმოსავლეთით, იაპონიის ზღვაში შეჭრილ კონცხზე დავიბადე. მამაჩემი იქაური არ იყო – მამული შირაკუში ჰქონდა, მაიძურუს აღმოსავლეთ გარეუბანში. თავის დროზე ახლობლების დაჟინებულ თხოვნას დაჰყვა და ბერად აღიკვეცა; ბუდისტური ტაძრის წინამძღვარი გახდა სამყაროსგან მოწყვეტილ სწორედ იმ კონცხზე. იქვე ითხოვა ცოლი და შვილიც შეეძინა – ეს მე ვიყავი.

ნარიუს კონცხზე ბუდისტური ტაძრის მახლობლად საშუალო სკოლაც კი არ იყო. ამის გამო მალევე მომიწია დედის კალთასთან განშორება და მამის მშობლიურ მხარეში გადაბარგება – ბიძაჩემთან, საიდანაც ფეხით დავდიოდი აღმოსავლეთ მაიძურუს საშუალო სკოლაში.

მამის მშობლიური მხარე მეტად მზიანი აღმოჩნდა, მაგრამ ყოველი წლის ნოემბერსა და დეკემბერში, როგორი მოწმენდილი ცაც უნდა ყოფილიყო, დღეში ოთხი-ხუთჯერ მაინც, ცივი თავსხმა მოდიოდა ხოლმე. ალბათ ჩემი ბუნების ცვალებადობაც ამ მხარის ასეთმა ამინდმა განაპირობა.

მაისში, სალამოობით, სკოლიდან დაბრუნებული, ხშირად ვიკეტებოდი სამეცადინოდ გამოყოფილ ოთახში ბიძაჩემის სახლის მეორე სართულზე და ერთ პატარა გორაკს გავყურებდი. გორაკის ფერდობი, ახლად შეფოთილი ხეებით, ჩამავალი მზის სხივებში ეხვეოდა და მეჩვენებოდა, თითქოს მისი შუანელი ოქროს ფირფიტებით იყო განწყობილი. ვუყურებდი ამ ყველაფერს და თვალწინ ოქროს ტაძარი მედგა.

რა თქმა უნდა, ნამდვილი ოქროს ტაძარი არაერთხელ მენახა სურათებზე და სახელმძღვანელოებში, მაგრამ ჩემს წარმოდგენაში მამის მონაცოლიდან გაჩენილი ტაძრის სახეა უფრო მკაფიოდ ჩაბეჭდილიყო. არა, მამას არასოდეს უთქვამს, ტაძარი ოქროსფრად ბრწყინავსო, თუმცა დარწმუნებული იყო, რომ ასეთი ლამაზი დედამიწაზე სხვა არაფერი იქნებოდა. მისმა მონაცოლმა და იმ იეროგლიფების მოხაზულობამ, რომლებითაც „ოქროს ტაძარი“ იწერება, ასევე თვით ამ სიტყვების ხმოვანებამ გულში ტაძრის ენით აღუწერელი ხატება ჩამისახა; და ეს ხატება უმოწყალოდ ამარცხებდა სურათებზე ასახულ სინამდვილეს.

ყოველთვის, როცა ვხედავდი, როგორ ბზინავდა მზის სხივები შორეული ბრინჯის ყანის ზედაპირზე – ეს თვალს მოფარებულ ოქროს ტაძრის ანარეკლი მეგონა. აღმოსავლეთით განოლილი კიჩინაკის უღელტეხილი ფუკუის პრეფექტურას ჩვენი – კიოტოს პრეფექტურისაგან ყოფდა. დილაობით სწორედ ამ უღელტეხილის უკნიდან ამოდიოდა მზე და მიუხედავად იმისა, რომ ქალაქი კიოტო სულ სხვა მხარეს მდებარეობდა, მაინც ვხედავდი, დილის ცაზე ხეობიდან ამოწვერილ მზესთან ერთად როგორ წამოიძვრებოდა ხოლმე ოქროს ტაძარი.

ამგვარად, ყველგან და ყველაფერში ოქროს ტაძარს ვხედავდი. რა თქმა უნდა, ის ჩვენი სახლიდან არ ჩანდა და ამით ძალიან ჰგავდა იქაურ ზღვას. მაიძურუს ყურე ჩვენი დასახლებიდან ერთნახევარი რით¹

---

¹ სიგრძის საზომი ერთეული შორეულ აღმოსავლეთში. იაპონური რი დაახლოებით 3927 მეტრი იყო.

იყო დაშორებული. ჩვენსა და ყურეს შორის აღმართული მთების გამო ზღვა არ ჩანდა, მაგრამ მისი არსებობა იმ ადგილებში მუდმივად იგრძნობოდა – ქარს დროდადრო მოჰქონდა ზღვის სურნელი, ძლიერი ლეღვისას კი უამრავი თოლია მოფრინდებოდა ხოლმე და თავს ბრინჯის ყანებს აფარებდა.

ბავშვობაში სუსტი სხეული მქონდა და ყოველთვის ვიჩაგრებოდი სირბილისა თუ თამაშების დროს, ასევე ფიზკულტურის გაკვეთილზე. ამას თანდაყოლილი ენაბრგვნილობაც ერთოდა. ამ ყველაფერმა გულჩათხრობილ, მარტოსულ ბავშვად მაქცია. იცოდნენ, რომ ბერის შვილი ვიყავი და ონავარი ბავშვები ჩემს გასაჯავრებლად ხშირად ბონზეს ასახიერებდნენ, რომელიც სუტრებს ენის ბორძიკით კითხულობდა. ერთხელ კითხვის გაკვეთილზე წიგნში ენაბლუ დეტექტივი გამოჩნდა და ბავშვებმა რეპლიკების ხმამალა კითხვა დაიწყეს – ჩემს გასაგონად.

ენის ბორძიკმა, რა თქმა უნდა, დიდი დაბრკოლება წარმოქმნა ჩემსა და გარესამყაროს შორის. ყველაზე მეტად პირველი ბგერების გამოთქმა მიჭირდა. სწორედ პირველი ბგერები იყო ის გასაღები, რომელსაც უნდა გაეღო კარი ჩემს შინაგან სამყაროსა და გარესამყაროს შორის, მაგრამ ვერაფრით ვახერხებდი, სწორად გადამეტრიალებინა ეს გასაღები კლიტის ბუდეში. ჩვეულებრივ ადამიანებს, რომლებიც დაუბრკოლებლად წარმოთქვამენ სიტყვებს, შეუძლიათ ღია დატოვონ ამგვარი კარი, რათა ჰაერმა თავისუფლად იმოძრაოს მათ შინაგან სამყაროსა და გარესამყაროს შორის, მაგრამ მე ეს არაფრით შემეძლო. ჩემი გასაღები ჟანგით იყო დაფარული.

ენაბლუს ნვალება, პირველი ბგერების გამოთქმისას, მახემი გაბმული ჩიტის ტანჯვას წააგავს – თავის გამოხსნას რომ ცდილობს. საბოლოოდ, თავს კი გამოიხსნის, მაგრამ უკვე გვიან იქნება. ხანდახან მეჩვენება, თითქოს გარესამყაროს სინამდვილე ხელეჩამოშვებული მელოდება, სანამ თავის გასათავისუფლებლად ვიბრძვი. თუმცა ეს – მომლოდინე – სულაც არ არის ახალი რეალობა. ვნვალობ და, საბოლოოდ, თავს ვაღწევ გარესამყაროს, იქ კი უეცრად ფერშეცვლილი, გაცრეცილი და დაბრეცილი რეალობა

მხვდება... იმხანად მეჩვენებოდა, რომ მხოლოდ ამგვარი სინამდვილე შეიძლებოდა ყოფილიყო ჩემთვის განკუთვნილი – ძველი, ნახევრად გახრწნილი, მყრალი.

ადვილი წარმოსადგენია, ჩემნაირ ბავშვს ძალაუფლების წყურვილი გასჩენოდა, თანაც ორი ურთიერთსაპირისპირო ძალაუფლების. ძალიან მომწონდა ისტორიული ჩანაწერები ტირანი მბრძანებლების შესახებ და თავიც ხშირად წარმომედგინა ენაბრგვნილ, უტყვე დესპოტად, რომლის ქვეშევრდომებიც დღემუდამ შიშით თრთიან მის წინაშე და თვალეში შესცივინებენ, რათა მბრძანებლის ყოველი სურვილი გამოიცნონ. ასეთ დესპოტს, სულაც არ დამჭირდებოდა, მკაფიოდ გამოთქმული, დახვეწილი სიტყვებით გამემართლებინა ჩემი შეუწყნარებლობა – დუმილი საკმარისი იქნებოდა ყოველგვარი სისასტიკის გასამართლებლად. ერთი მხრივ, დიდად მსიამოვნებდა იმის წარმოდგენა, თუ როგორ დავსჯიდი ყველა მასწავლებელსა და თანაკლასელს, რომლებიც სკოლაში მამცირებდნენ, ხოლო, მეორე მხრივ, ასევე განუზომელ სიამოვნებას მანიჭებდა ოცნებები, რომლებშიც შინაგანი სამყაროს მბრძანებელი და დიდებული ხელოვანი ვიყავი, აღსავსე მდუმარებითა და ნათელი ხედვით. ამგვარად, მართალია, გარეგნულად საცოდავი ვჩანდი, მაგრამ ჩემი შინაგანი სამყარო ყველა ჩემი თანატოლის სამყაროზე უფრო მდიდარი იყო. განა ბუნებრივი არაა, რომ ასეთი სამუდამო ნაკლის მქონე ბიჭს გულის სიღრმეში საკუთარი თავი რჩეული ეგონოს? ვგრძნობდი, რომ სამყაროს რომელიღაც ნაწილში მელოდებოდა განსაკუთრებული მისია, რომლის შესახებაც ჯერ არაფერი ვიცოდი.

ერთი ამბავი მახსენდება იმ დროიდან.

მთებში ჩაფლულ აღმოსავლეთ მაიძურუს საშუალო სკოლას საკმაოდ ფართო სათამაშო მოედანი და თანამედროვე შენობა ჰქონდა.

მაისის ერთ დღეს გვეწვია მაიძურუს საზღვაო სამხედრო-საინჟინრო სასწავლებლის კურსანტი, რომელსაც ჩვენი საშუალო სკოლა დაემთავრებინა. გამოსასვლელი დღე აეღო და მშობლიური

სკოლის მონახულება გადაენწყვიტა. კარგად გარუჯული სხეული, სამხედრო კეპით მოჩრდილული, ღრმად ჩამჯდარი თვალები და ჩრდილიდან ოდნავ გამოსული სწორი ცხვირი... თავიდან ფეხებამდე გმირი ჭაბუკის განსახიერება გახლდათ. ირგვლივ შემოფარულ მოსწავლეებს სამხედრო ცხოვრების მკაცრ ნესებზე გვიყვებოდა, თუმცა მისი მონაყოლი ისე ჟღერდა, თითქოს სირთულეებსა და სიმკაცრეზე კი არა, ფუფუნებითა და კომფორტით გამორჩეულ ცხოვრებაზე გვიამბობდა. მის ყოველ მოძრაობაში საოცარი სიამაყე ჩანდა, მაგრამ, ახალგაზრდობის მიუხედავად, თავმდაბლობის ტვირთის სიმძიმეს სრულად აცნობიერებდა. სამხედროფორმიანი მისი ძლიერი მკერდი იმ გემის ცხვირზე მიმაგრებული ქანდაკების მკერდს მაგონებდა, უდრეკად რომ მიაპობს ოკეანის ტალღებს.

კურსანტი ქვის კიბეზე იჯდა, რომლის საფეხურებიც სათამაშო მოედნისკენ ეშვებოდა. გარშემო მისი ამბით მოხიბლული მოსწავლეები შეჯგუფებულიყვნენ. ფერდობზე, კვლებში, მაისის ყვავილები ყვავოდა: ტიტა, ანემონი, არჯაკელი და ყაყაჩო, ცოტა ზემოთ, მაგნოლიის ხეზე კი ვეება, მრგვალი, თეთრი ყვავილები მოჩანდა.

მთხრობელი და მსმენელები ქანდაკებებივით გაშეშებულიყვნენ. მე ორიოდ მეტრში, მოედნის გრძელ სკამზე მარტოდმარტო ვიჯექი. ეს ჩემი მხრიდან ზრდილობისა და პატივისცემის გამოხატულება იყო – მაისის ყვავილების, საამაყო უნიფორმისა და მხიარული სიცილის მიმართ.

ეს გმირი ჭაბუკი კი ჩემ მიმართ უფრო მეტ ინტერესს იჩენდა, ვიდრე თავისი თაყვანისმცემლებისადმი. როგორც ჩანს, ქედმაღლობად მოეჩვენა, რომ სხვებივით არ ვეპირფერებოდი და ამან მისი სიამაყე შეურაცხყო. დანარჩენებს ჩემი სახელი ჰკითხა და გამომძახა:

– ოე, მიძოგუჩი!

უჩუმრად მივჩერებოდი. ჩემკენ მომართულ ღიმილში ისეთი პირფერობა იგრძნობოდა, მხოლოდ ძლიერთა ამა ქვეყნისათა რომ ახასიათებთ.

– რა, ხმა ჩაგივარდა? მუნჯი ხარ, ბიჭო?

– ე... ე... ე... ენაბლუ გახლავართ, – ჩემ მაგივრად უპასუხა თაყვანისმცემლებიდან ერთ-ერთმა და ყველა სიცილისგან ჩაიკეცა. განა ბრწყინვალე არაა დამცინავი ხარხარი?! თანაკლასელი ბიჭების სისასტიკეს, რომელიც მხოლოდ ბავშვობის ასაკს ახასიათებს, ჩემს თვალში, ფოთლებში გამოღწეული სხივის ბრწყინვალეობა ჰქონდა.

– აჰ, ენაბლუ ხარ? შემოდი ჩვენთან, საზღვაო ჯარში. ყბაში ისე მოგდებთ, რომ ერთ დღეში დაგავინყებთ ენის ბორძიკს.

არ ვიცი, რა დამემართა, მაგრამ უეცრად სწრაფი და მკაფიო პასუხი დავუბრუნე. სიტყვები წყალივით გადმომელვარა და უნებლიეთ ვუთხარი:

– არ შემოვალ. მე ბერი უნდა გავხდე.

ყველა დადუმდა. ჭაბუკმა გამირმა თავი ჩაქინდრა, ბალახი მონყვიტა და კბილებში გაირჭო.

– ჰმ, მას, რამდენიმე წელში ჩემი სულიც შენი საზრუნავი გახდება.

წყნარი ოკეანის ომი უკვე დაწყებულიყო.

იმ წამს უდავოდ რალაცამ გაიღვიძა ჩემში. გავაცნობიერე, რომ წყვილით მოცულ სამყაროში ფართოდ გაშლილი ხელებით მოველოდი ყველას. მაისის ყვავილებიც, ის უნიფორმაც და ბოროტი თანაკლასელებიც, საბოლოოდ, ჩემს ფართოდ გაშლილ ხელებში აღმოჩნდებოდნენ. როდესაც გააცნობიერებ, რომ შეგნევს ძალა, ეს სამყარო მკლავებში მოიქცეო და ბოლომდე გამონურო, მაშინ... მაგრამ ამგვარი თვითშემეცნება მეტად მძიმე ტვირთია პატარა ბიჭის სიამაყისთვის.

სიამაყე უფრო მსუბუქი, ნათელი, თვალისთვის ადვილად აღსაქმელი და მეტად ბრწყინვალე უნდა იყოს. მე ისეთი რამ მინდოდა, რაც სიამაყის განცდას მომანიჭებდა და ამავე დროს ყველას თვალში მოხვდებოდა. მაგალითად, ის ხანჯალი, რომელიც მას წელზე ჰქონდა ჩამოკიდებული, სწორედ სიამაყის განსახიერებად მეჩვენებოდა.

ხანჯალი, რომელსაც ასე შესტროფოდნენ საშუალო სკოლის მოსწავლეები, სამხედრო აღკაზმულობის უდავოდ ულამაზეს ნაწილს წარმოადგენდა. ამბობდნენ, საზღვაო სასწავლებლის კურსანტები ამგვარი ხანჯლებით ჩუმ-ჩუმად ფანქრებს თლიანო. მართლაც რა დარდიმანდობაა ასეთი ნატიფი ნივთის ამგვარი მიწიერი, ტრივიალური საქმისთვის გამოყენება!

ისე მოხდა, რომ გმირი ჭაბუკის სამხედრო-საინჟინრო სასწავლებლის უნიფორმა თეთრად შეღებილ ღობეზე აღმოჩნდა გადაკიდებული. შარვალი და თეთრი პერანგი ყვავილებთან ახლოს ეკიდა და ახალგაზრდა, ოფლით გაჟღენთილი კანის სუნს აფრქვევდა. ფუტკარსაც კი აერეოდა თავგზა – იქნებ ყვავილების ნაცვლად ამ თეთრად მოელვარე პერანგზე დაესვენებინა ფრთები. ოქროსფერი მოსართავებით განწყობილი სამხედრო ქუდი ღობეზე ისე იყო ჩამოდებული, თითქოს პატრონს, წესისამებრ, თვალებამდე ჩამოეფხატა. ქუდის პატრონი სკოლის მოსწავლეს სუმოს საჭიდაოდ გამოიყენებდა და მასაც უკანა მხარეს მოწყობილი დოჰიოსკენ² გაენია.

ეს გახდილი და მიტოვებული ტანსაცმელი ისეთ შთაბეჭდილებას მიქმნიდა, თითქოს ვიღაცის ღირსეულ საფლავს ვუცქერდი. მაისის ყვავილთა სიმრავლე კი ამ შეგრძნებას უფრო მიძლიერებდა. გიშერივით შავ წინაფრაში არეკლილი სამხედრო ქუდი და გვერდით გადაკიდული ტყავის ქამარი, ხანჯლითურთ, თითქოს გმირის სხეულიდან აეთალათ და განეცალკევებინათ... მაგრამ ამავე დროს ეს ყველაფერი საოცრად ლამაზი და პოეტური იყო. ნივთები ისეთივე სრულყოფილი იყვნენ, როგორც თავად მოგონება, ახალგაზრდა გმირის მიერ დატოვებული რელიკვიები რომ აღძრავდა.

მიმოვიხიდე და დავრწმუნდი, რომ ახლომახლო სულიერი არავინ იყო. საჭიდაო ადგილიდან აღტყინებულთა ხმები მოისმოდა. ჯიბიდან ფანქრის სათლელი დაჟანგებული დანა ამოვიღე, ღობეს მალვით მივუახლოვდი და ულამაზესი ხანჯლის ქარქაშის უკანა მხარეს რამდენიმე მახინჯი ნაკანრი დავასვი...

---

² სუმოს საჭიდაოდ მოწყობილი მიწაყრილი ქვიშიანი ზედაპირით.

ზემოთ აღწერილის ნაკითხვის შემდეგ მკითხველმა შეიძლება გადაწყვიტოს, რომ მე პოეტური სულის ბავშვი ვიყავი, მაგრამ დღემდე ლექსი კი არა, ჩანახატის მსგავსიც კი არაფერი დამინერია. არასოდეს მქონია იმდენი ნებისყოფა, რომ რაიმე უნარი განმევითარებინა, რაც ნაკლს შემივსებდა და სხვების წინაშე თავის გამოჩენის საშუალებას მომცემდა. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ხელოვანისთვის ზედმეტად ამპარტავანი გახლდით. ოცნებები სასტიკ მბრძანებელსა და დიდებულ ხელოვანზე ოცნებებად რჩებოდა, სინამდვილეში სულაც არ მსურდა, ოდნავ მაინც გავრჯილიყავი მათ ასახდენად.

სხვებს ჩემი არ ესმოდათ და სწორედ ეს წარმოადგენდა ჩემი სიამაყის ერთადერთ წყაროს. შესაბამისად, არასოდეს მიჩნდებოდა სურვილი, რაიმე სახით გამომეხატა თავი და სათქმელი სხვებამდე მიმეტანა. ვფიქრობდი, თვით განგებამ არ მიწყალობა რაიმე ისეთი, რაც ადამიანს თვალში მოხვდებოდა-მეთქი. და ჩემი მარტოობაც ნელ-ნელა იზრდებოდა, ნასუქი ღორივით...

უეცრად გონებაში ჩვენს სოფელში მომხდარი უბედური შემთხვევა ამომიტივტივდა. მიუხედავად იმისა, რომ ამ შემთხვევასთან საერთო არაფერი უნდა მქონოდა, მაინც არ მტოვებდა შეგრძნება, თითქოს ეს მეც მეხებოდა – მეც მიმიძლოდა წვლილი ამ ტრაგედიაში.

ამ უბედურმა შემთხვევამ უამრავ რამეზე ამიხილა თვალი – სიცოცხლეზე, ვნებაზე, ღალატზე, სიყვარულზე და კიდევ ბევრ სხვაზე. ჩემი მეხსიერება კი გამიზნულად უგულუბელყოფდა იმ დიდებულ მიზეზს, რომელიც ამ შემთხვევის საფუძველში იმალებოდა.

ბიძაჩემის საცხოვრებლიდან ორი სახლის იქით ლამაზი გოგონა ცხოვრობდა. სახელად უიკო ერქვა. დიდი, საოცრად ნათელი თვალები ჰქონდა. ალბათ მისი ოჯახის სიმდიდრის ბრალიც იყო, რომ ყოველთვის უკარება და ამპარტავანი ჩანდა. ყველას უყვარდა, ყველა ანებივრებდა, მაგრამ გოგონა მაინც გულჩათხრობილი და მარტოსული იყო – ვერ გაიგებდი, რა ედო გულში. უიკო, ალბათ, ჯერ კიდევ ქალწული იყო, შურიანი სოფლელები კი ჭორაობდნენ, რომ ზუსტად მისნაირი გოგონები ხდებოდნენ უნაყოფო და ალერსის მოძულე ქალები.

უიკოს ახალი დამთავრებული ჰქონდა ქალთა გიმნაზია, როცა მაიძურუს სამხედრო-საზღვაო ჰოსპიტალში მოხალისე მედდად ჩაენერა. ჰოსპიტალი საკმაოდ ახლოს იყო, ასე რომ, თავისუფლად ახერხებდა სახლიდან ველოსიპედით სიარულს, მაგრამ ჩვენთან – მოსწავლეებთან შედარებით, ორი საათით ადრე, სისხამ დილით უწევდა ხოლმე სახლიდან გასვლა.

ერთ საღამოს უიკოს სხეულზე ფიქრებში ჩავიძირე, მელანქოლიურმა ოცნებებმა წამილო და ვერაფრით მოვახერხე დაძინება. ჯერ კიდევ ბნელოდა, როცა ლოგინიდან წამოვხტი, სპორტული ფეხსაცმელი ჩავიცვი და ზაფხულის უმთვარო ღამეში გარეთ გავვარდი.

ეს პირველი საღამო არ იყო, როდესაც უიკოს სხეულზე ოცნება არ მასვენებდა. ის, რაზეც თავიდან მხოლოდ ხანდახან თუ გავიფიქრებდი ხოლმე, ნელ-ნელა ღრმად ჩამიჯდა გონებაში. უიკოს ტანი განსხეულებულ ოცნებად, ბნელი ჩრდილებით მოცულ, თეთრ, სურნელოვან სხეულად მევლინებოდა. ვფიქრობდი, როგორ ამენვებოდა თითები მის ტანთან შეხებისას. წარმოვიდგენდი, როგორ აფრქვევდა ყვავილების სურნელს და როგორ უძალიანდებოდა მისი მკვრივი სხეული ჩემს თითებს.

სიბნელეში ჩაძირულ გზაზე უკანმოუხედავად მივრბოდი. ქვებიჯ კი ერიდებოდნენ ჩემს ტერფებს, თვით სიბნელეც კი გზას მითავისუფლებდა.

ბილიკი თანდათან გაფართოვდა და იასუოკის დასახლების მისადგომებთან გამომიყვანა. იქვე ერთი უზარმაზარი ძელქვა იდგა. ხე დილის ცვრით დანამულიყო. ძელქვის ფესვებთან ჩავიმალე და დასახლებიდან უიკოს გამოჩენას ველოდი.

ველოდი, მაგრამ აზრად არ მომსვლია, რამე ჩამედინა. აქამდე თავქუდმოგლეჯილმა მოვირბინე, მაგრამ ახლა, როცა ძელქვის ქვეშ, როგორც იქნა, სული მოვითქვი, ვერაფრით გამეგო, რა მინდოდა და რის გაკეთებას ვაპირებდი. ძალიან დიდხანს ვცხოვრობდი გარესამყაროსგან მოკვეთილად და ამიტომ მეჩვენებოდა, რომ, როგორც კი გადავეშვებოდი მასში, იმწამსვე ყველაფერი ხელმიხანვდომი და შესაძლებელი გახდებოდა ჩემთვის.

კოლოები ფეხებზე მკბენდნენ. დროდადრო სიჩუმეს მამლის ყი-ვილი არღვევდა. გაფაციცებით მივჩერებოდი ჩაბნელებულ გზას. შორს რალაც ნათება გამოჩნდა. თავიდან განთიადი მეგონა, მაგრამ ეს უიკო იყო.

უიკო ველოსიპედზე იჯდა. ბინდს მისი წინა ფანარი ანათებდა. ველოსიპედი უხმოდ მოსრიალეებდა გზაზე. მე ძელქვის ჩრდილიდან გამოვვარდი და გზა გადავუჭერი. ველოსიპედმა მყისიერად დაამუხრუჭა.

იმ წამს ვიგრძენი, რომ სხეული გამიქვავდა. სურვილებიცა და ვნებებიც – ყველაფერი. გარესამყარო ისევ ისეთი დაშორებული იყო ჩემი სამყაროსაგან და ისევ ისე უდრტივინველად არსებობდა ჩემ გარშემო. ბიძაჩემის სახლიდან გამოვიპარე, თეთრი სპორტული ფეხსაცმელი ჩავიცვი და სისხამზე ძელქვის ჩრდილამდე თავქუდმოგლეჯილმა ვირბინე, მაგრამ თურმე ეს ყველაფერი მხოლოდ და მხოლოდ ჩემს სამყაროში ხდებოდა. განთიადის ბინდში ოდნავ გამოკვეთილი სოფლის სახლების სახურავებიც, ხეების შავი სილუეტებიც, აობაიამის მთის შავი მწვერვალიც და თვით ჩემ თვალწინ მყოფი უიკოც კი თავზარდამცემად აზრმოკლებულნი მეჩვენებოდნენ. ჩემს ჩარევას არც დალოდებია, ისე დაისადგურა გარშემო სინამდვილემ – უაზრომ, უზარმაზარმა და ბნელმა; არნახული სიმძიმით დამაწვა მხრებზე და სრულ განადგურებას მიქაღდა.

გავიფიქრე, ახლა მხოლოდ სიტყვებს შეუძლია ჩემი გადარჩენა-მეთქი. სულ ეს შეცდომა მომდის ხოლმე. სწორედ მაშინ, როცა მოქმედებაა საჭირო, მე მთელი ყურადღება სიტყვებზე გადამაქვს. სიტყვები კი ისე ძნელად ამომდის პირიდან, რომ გამართულად მეტყველებაზე ფიქრით დაძაბულს, მოქმედება მავინყდება. ყოველთვის მეგონა, რომ ბრწყინვალე და ამაღლებულ ქმედებას აუცილებლად ასეთივე ბრწყინვალე და ამაღლებული სიტყვებიც უნდა ახლდეს თან.

თვალწინ ვერაფერს ვხედავდი. როგორც მასსოვს, უიკო თავიდან შეშინდა, მაგრამ როგორც კი მიხვდა, რომ მის წინ მე ვიდექი,

მაშინვე მზერა ჩემს პირზე შეაჩერა – ამ უაზროდ მობოროდიკე ბნელ ხვრელზე. დიახ, ჩემი პირი, ალბათ, მინდვრის თავგის სოროსავით ბინძურ პატარა ხვრელს აგონებდა. როცა დარწმუნდა, რომ ამ ხვრელიდან გარესამყაროსთან დამაკავშირებელი არაფერი გამოდოდა, გოგო დამშვიდდა.

– რა გინდა? რას კადრულობ, შე ენაბლუვ! – მისი ხმა დილის ნიავევით გამომავფიზლებლად და გამკიცხავად ჟღერდა. უიკომ ველოსიპედის ზარი დაანკრიალა, პედლები დაატრიალა და ისე ჩამიარა გვერდით, თითქოს გზაზე დაგდებული ქვა ვყოფილიყავი. ირგვლივ სულიერი არ ჩანდა, მაგრამ გოგონა ყანებშიც კი აგრძელებდა ზარის წკრიალს. ეს ხმა შორიდანაც კი სწვდებოდა ჩემს სმენას.

იმ საღამოს, უიკოს ენატანიობის გამო, დედამისი ბიძაჩემთან სახლში მოვიდა. მეორე დღეს თბილი და რბილი ხასიათის მქონე ბიძაჩემი საშინლად გამიფავრდა. მე უიკოს ვწყევლიდი, მთელი არსებით მსურდა მისი სიკვდილი. ამ შემთხვევიდან რამდენიმე თვეში კი ჩემი წყევლა ახდა. მას მერე წყევლის ძალის ღრმად მჯერა.

ძილსა თუ ღვიძილში უიკოს სიკვდილს ვნატრობდი. ვოცნებობდი, მომკვდარიყო ადამიანი, რომელმაც ასეთი სირცხვილი მაჭამა. მეგონა, რომ სირცხვილიც მაშინვე გაქრებოდა, როგორც კი მისი მონმე აღიგვებოდა პირისაგან მინისა. სხვები რომ არ არსებობდნენ, სირცხვილიც ველარ იპოვიდა გზას ამ ქვეყნისაკენ. უიკოს გამოხედვა, მისი თვალები, რომლებიც წყალივით ბრწყინავდნენ სიბნელეში და ჩემს პირს მისჩერებოდნენ, სწორედ სხვების სამყაროს ნაწილი იყო – იმ სამყაროს ნაწილი, სადაც მარტო არასდროს რჩები, სადაც ვინმე სხვა ყოველთვის მზად არის, თანამონაწილე ან მონმე იყოს შენი დანაშაულისა. სხვები უნდა განადგურდნენ! იმისათვის, რომ თავისუფლად შევხედო მზეს, ყველა სხვა უნდა განადგურდეს...

ჩემი დასმენიდან ორი თვის შემდეგ უიკომ სამხედრო-საზღვაო ჰოსპიტალში სამსახური მიატოვა და სახლში ჩაიკეტა. სოფელელები უამრავ ჭორს უგონებდნენ. შემოდგომის ბოლოს კი უბედურება დაატრიალდა.

აზრადაც არ მოგვსვლია, რომ სოფელში სამხედრო ფლოტი-დან გამოქცეული დეზერტირი იმალებოდა. ერთ შუადღეს სოფლის თვითმმართველობის შენობასთან სამხედრო პოლიციის ჟანდარმე-ბი გამოჩნდნენ. სამხედრო პოლიციის გამოჩენა არცთუ დიდი იშ-ვიათობა იყო და ამისთვის ყურადღება არ მიმიქცევია.

ოქტომბრის ნათელ შუადღეს, როგორც ყოველთვის, სკოლიდან დავბრუნდი, სალამოს კი ვიმეცადინე და დასაძინებლად ვემზადე-ბოდი. შუქის ჩასაქრობად რომ წამოვიწიე, სოფლის გზას გავხედე – დიდი ბრბო სუნს ადევნებული ძაღლების ხროვასავით სადღაც მიი-წევდა. კიბეზე ჩავიბრინე და შემოსასვლელთან სკოლის მეგობარს შევეჩხე. მან მე, ბიძას და ბიცოლას გაფართოებული თვალებით მოგვითხრო, რაც მომხდარიყო:

– ჟანდარმებმა უიკო დაიჭირეს. გავიქცეთ, ვნახოთ.

ფეხები გეტაში³ გავყავი და დავედევნე. მთვარიანი ღამე იყო. მოსავლის ალების შემდეგ ყანებში გასაშრობად დაკიდული ბრინ-ჯის ძნების ქვეშ გამჭვირვალე ჩრდილები ეფინა.

ხეების ქვეშ ადამიანთა შავ სილუეტებს მოეყარათ თავი. შავით მოსილი უიკო მიწაზე დამხოზილიყო. სახე სრულიად გასთეთრე-ბოდა. გარშემო მისი მშობლები და რამდენიმე ჟანდარმი იდგნენ. ერთ-ერთი ჟანდარმი ხელში ბენტოს⁴ ფუთას ატრიალებდა და, გაბ-რაზებულნი, რალაცას ყვიროდა. უიკოს მამა აქეთ-იქით აწყდებოდა, ხან ჟანდარმებს ებოდიშებოდა და ხან თავის შვილს ლანძლავდა. დედამისი კი იქვე ჩაკეცილიყო და ქვითინებდა.

ჩვენ ამ ყველაფერს შორიახლო, ბრინჯის ყანიდან ვადევნებ-დით თვალს. სეირის მაყურებლების რაოდენობა თანდათან იზ-რდებოდა. მხრებაწურული სოფლელები იქვე ჩამწკრივებულიყვნენ და უხმოდ შეჰყურებდნენ სანახაობას. გალუული მთვარე თავზე დაგვნათოდა.

მეგობარმა ჩურჩულით ამიხსნა ყველაფერი.

³ ხისძირიანი ტრადიციული იაპონური ფლოსტები.

⁴ ერთი ადამიანის სამყოფი საგზალი.

სახლიდან გაპარულ უიკოს ფუთა სადღაც მიჰქონდა, როცა ჩასაფრებულ ჟანდარმებს გადაჰყრია. ამბობდნენ, ბენტო დეზერტირისთვის მიჰქონდაო. უიკო დეზერტირს სამხედრო ჰოსპიტალში დაახლოებია, მისგან დაორსულებულა და ამიტომაც გაუგდიათ სამსახურიდან. ჟანდარმები კი ცდილობდნენ, დეზერტირის სამალავი გაერკვიათ და გოგოს მკაცრ დაკითხვას უწყობდნენ, მაგრამ ის გაქვავებულიყო და ხმას არ იღებდა...

თვალს ვერ ვწყვეტიდი მის სახეს. შეშლილს ჰგავდა. სახე ერთიანად გაშეშებოდა მთვარის შუქის ქვეშ.

არასოდეს მენახა ამგვარი უარყოფით აღსავეს სახე. მე ჩემი სახე მიმაჩნდა სამყაროსგან უარყოფილად, უიკოს სახე კი თავად უარყოფდა მთელ სამყაროს. მთვარის შუქი უმოწყალოდ დანათობდა მის შუბლს, თვალებს, ცხვირსა და ლოყებს, თუმცა მის უმოძრაო სახეზე სინათლის ნაკადი ვერ ჩერდებოდა. თვალი ან პირი სულ ოდნავ რომ აემოძრაებინა, მისგან ამგვარად უარყოფილი სამყარო ამას სისუსტის ნიშნად მიიღებდა და ზვავივით შეიჭრებოდა მასში.

სუნთქვაშეკრული ფუყურებდი უიკოს სახეს. ეს იყო სახე, რომლის ამბავიც შეწყვეტილიყო; სახე, რომელსაც არც მომავლისთვის და არც წარსულისთვის არაფერი ჰქონდა სათქმელი. ასეთი უცნაური სახის ნახვა ახლად მოჭრილ ხის კუნძზე შეიძლება – ახალგაზრდული იერი შერჩენია, მაგრამ ზრდა შეწყვეტილი აქვს; ქარის ქროლასაც გრძნობს და მზის სხივების სითბოსაც, თუმცა, წესით, არ უნდა გრძნობდეს. ეს უცხო სამყაროს წინაშე მოშშვლებული, მომწუსხველი, ხის ბოჭკოებით მოხატული უცნაური სახეა – სახე, რომელიც ამ სამყაროს მხოლოდ და მხოლოდ იმისთვის მოეგვინა, რომ უარეყო იგი.

უნებლიეთ გავიფიქრე, უიკოსთვისაც და ჩემთვისაც, როგორც მაყურებლისთვის, ამ სახის სილამაზე აღარასოდეს განმეორდება-მეთქი. მაგრამ ეს წამი იმაზე ხანმოკლე აღმოჩნდა, ვიდრე წარმომედგინა. უეცრად მის მომწუსხველ ნაკვთებს ცვლილება დაეტყო.

უიკო წამოდგა. მომეჩვენა, თითქოს წამიერად სახეზე სიცილმა გადაურბინა. დავინახე, როგორ გაკრთა მთვარის შუქი მის კბილებზე. მისი ნაკვთების ცვლილებაზე მეტს ველარაფერს დავწერ, რადგან ფეხზე წამომდგარი უიკოს სახე მთვარის შუქს დაუსხლტა და ხეების ჩრდილში დაიმალა.

დღემდე ვნანობ, რომ ვერ მოვახერხე დამენახა მისი სახის ცვლილება იმ წამს, როცა მან ლალატი გადაწყვიტა. ვინ იცის, ეს წამი რომ მკაფიოდ აღმეყვა, იქნებ ჩემში პატიების უნარი გაჩენილიყო – უნარი, მეპატიებინა ადამიანისთვის ყოველგვარი თანამდევნი ბოროტება.

უიკომ მეზობელ სოფელთან აღმართულ კაჰარის მთისკენ გაიშვირა ხელი.

– კონგოს ტაძარში ყოფილა! – წამოიძახა ჟანდარმმა.

იმ წამს ჩემში ბავშვმა გაიღვიძა, რომელიც ხალისით შეჰყურებს სადღესასწაულო ფუსფუსს. ჟანდარმები ჯგუფებად დაიყვნენ და გადაწყვიტეს, კონგოს ტაძრისათვის ოთხი მხრიდან ალყა შემოერტყათ. მოსახლეობის დახმარებაც მოითხოვეს. მე უკეთურმა ცნობისმოყვარეობამ მძლია და ხუთი-ექვს მოხალისე ახალგაზრდასთან ერთად პირველ ჯგუფს შევეურთდი, რომელსაც თავად უიკო მიუძღოდა. გაცეცხული ვუყურებდი, როგორ მტკიცედ მიაბიჯებდა მთვარის შუქით განათებულ ბილიკზე ჟანდარმებით გარშემორტყმული გოგო.

იასუოკის დასახლებიდან კონგოს ტაძრამდე მისასვლელად თხუთმეტი წუთი იყო საჭირო. ეს მეტად ცნობილი ტაძარი გახლდათ – სახელი უძველესი მუხით გაეთქვა, რომელიც, გადმოცემის თანახმად, თვით უფლისწულ ტაკაკას დაერგო თავისი ხელით; თანაც იქაურობას თვით ჯინგორო ჰიდარის მიერ შექმნილი ბრწყინვალე სამიარუსიანი პაგოდა ამშვენებდა. ზაფხულობით ხშირად დავდიოდი მთის ჩანჩქერზე საბანაოდ.

ტაძრის მთავარი შენობის კედელი მდინარის ნაპირს მიუყვებოდა. ტალახით ნაშენი კედლის ჩამონგრეულ ნაწილს ბალახი მოსდებოდა. თეთრი ლეროები ბნელ ლამეშიც კი მოჩანდნენ. მთავარი

ჭიშკრის გვერდით კამელიები ყვაოდნენ. ჩამწკრივებულები, მდინარის გასწვრივ უჩუმრად მივაბიჯებდით.

კონგოს ტაძრის მთავარი ნაწილი შემალღებულ ადგილასაა. მორებისაგან შეკრულ ხიდზე რომ გადახვალ, მარჯვნივ სამიარუსიანი პაგოდაა, ხოლო მარცხნივ – ნეკერჩხლის ტვერი. ტვერის უკან კი ცნობილი ასხუთსაფეხურიანი, ხავსით დაფარული კიბეა. კირქვის საფეხურებზე ფეხი ხშირად სრიალებს ხოლმე.

ხიდზე გადასვლამდე ჟანდარმი მოგვიბრუნდა და ხელით გვანიშნა, შევჩერებულიყავით. გადმოცემის მიხედვით, ძველად ამ ადგილას უნკეისა და ტანკეის მიერ აღმართული დევების კარიბჭე იყო, კარიბჭის იქითა მიწები კი ტაძარს ეკუთვნოდა.

ჩვენ სულგანაბულები ვიდექით რალაცის მოლოდინში...

ჟანდარმმა უიკო წინ გაუშვა. გოგონამ ხიდი გადაიარა და ცოტა ხნის შემდეგ ჩვენც უკან მივყევით. ქვის კიბის ქვედა ნაწილი ჩრდილით იყო დაფარული, ზედა ნაწილს კი მთვარის შუქი ანათებდა. ჩვენ ქვემოთ ჩავიმალეთ. ღამეში ნეკერჩხლის სინითლექეპარული ფოთლებიც კი შავად მოჩანდა.

კიბის თავზე კონგოს ტაძრის მთავარი ნაწილი აღმართულა. მარცხენა მხარეს დახრილად მიუყვება გადახურული პავილიონი, რომელიც მთავარ შენობას ერთ-ერთ ისეთ დარბაზთან აკავშირებს, სადაც, ჩვეულებრივ, კაგურის ცეკვის რიტუალები იმართება ხოლმე. დარბაზი ჰაერშია გამოკიდებული და, კიომიძუს ტაძრის მსგავსად, მთლიანად კლდის ძირას დამაგრებულ ხის ბოძებს ეყრდნობა... დარბაზიც, პავილიონიცა და ხის საყრდენი ნაგებობაც ქარებსა და წვიმებს გადაეერცხათ – ღამის სიბნელეში ჩონჩხის ძვლებივით თეთრად ლაპლაპებდნენ. შემოდგომით, დღის სინათლეზე, ნეკერჩხლის განითლებული ფოთლები და ძვლებივით თეთრი ხის შენობები საოცარ ჰარმონიას ქმნიან, ღამის სიბნელეში კი ალაგ-ალაგ მთვარის შუქით განათებული ტაძრის თეთრი ჩონჩხი შემადრწუნებლად და ამავე დროს მიმზიდველად გამოიყურებოდა.

როგორც ჩანს, დეზერტირი ზედა დარბაზში იმალებოდა. ჟანდარმები უიკოს მეშვეობით მის გამოტყუებასა და შეპყრობას აპირებდნენ. ჩვენ, მონმეები, ჩრდილში ჩავიმალეთ და სუნთქვა შევიკარი. ოქტომბრის ცივი ღამე იყო, მაგრამ მე ლოყები მაინც საშინლად მიხურდა.

უიკო ასხუთსაფეხურიან კირქვის კიბეს მარტო აუყვა. შეშლილის სიამაყე გამოსჭვიოდა მის მოძრაობაში. შავ თმასა და შავ ტანსაცმელში მხოლოდ პროფილი მოუჩანდა თეთრად.

მთვარე, ვარსკვლავები, ღამის ბურუსი, ცას მიტმანსნილი მთების ქედები, კედრებით დაფარული ფერდობები, მთვარის შუქჩრდილები, თეთრად მოლივლივე ტაძარი და ამ ყველაფერს შორის უიკოს ღალატის თვალწარმტაცი სილამაზე – გონებას მიბინდავდა და მათრობდა. უიკოს უფლება ჰქონდა, ამაყად მხარგაშლილს, მარტოს აველო ეს თეთრი კიბე. მისი ღალატი, მთვარის, ვარსკვლავებისა თუ კედრის ხეების დარად, ბუნების ნაწილი იყო. ისიც, ჩვენთან, მონმეებთან ერთად, ამ სამყაროს ეკუთვნოდა. უიკო კიბეზე ადიოდა, როგორც ჩვენი წარმომადგენელი.

სუნთქვა გამიხშირდა და უნებლიეთ გავიფიქრე: „ამ ღალატით მან მეც მიმიღო. ახლა ის მეც მეკუთვნის“.

უბედური შემთხვევები გარკვეული დროის შემდეგ ჩვენი მეხსიერებიდან იშლება ხოლმე, ხავსით დაფარულ ასხუთსაფეხურიან კიბეზე ამავალი უიკოს ლანდი კი დღესაც თვალწინ მიდგას. ჩემს გონებაში კიბეზე მისი ასვლა სამარადუჟამოდ გრძელდება.

მაგრამ მას შემდეგ, რაც კიბეს აივლის, უიკო ისევ იცვლება. ის კიდევ ერთხელ ხდება მოღალატე – მღალატობს მე, ყველას გვღალატობს. გარდასახული უიკო აღარ უარყოფს მთელ სამყაროს, მაგრამ არც ბოლომდე იღებს მას. ის უბრალო სასიყვარულო ვნებას სწირავს თავის სხეულს, იქცევა ჩვეულებრივ ქალად, რომელიც ერთადერთ მამაკაცს უძღვნის საკუთარ თავს.

ამიტომაც, ყველაფერი, რაც მერე მოხდა, მეხსიერებაში ბუნდოვნად და გაურკვეველად ჩამრჩა, ძველი ლითოგრაფიული გამოსახულებასავით.